

Streszczenie rozprawy doktorskiej

Modele duszpasterstwa migrantów w Kościele katolickim w Szwajcarii na przykładzie kantonu Zurych

Rozprawa doktorska podejmuje tematykę katolickiego duszpasterstwa migrantów, prowadzonego w kantonie Zurych w Szwajcarii. Kościół zuryski z uwagi na swoje uwarunkowania historyczne i system polityczny demokracji bezpośredniej, posiada inną organizację struktur duszpasterskich i kościelnych. Trudno jest ją porównać ze strukturami kościelnymi w innych krajach czy diecezjach. Dotyczy to także organizacji duszpasterstwa migrantów w kantonie Zurych, które podobnie jak i cały Kościół katolicki w kantonie, działa w ramach tak zwanego systemu dualnego. Wymagana jest tu współpraca kanonicznych struktur kościelnych z państwowymi szwajcarskimi strukturami wyznaniowymi. W każdym ze szwajcarskich kantonów sytuacja duszpastersko-prawna Kościoła wygląda inaczej. Podobnie różna jest w kantonach sytuacja duszpasterstwa migrantów.

Kanton Zurych, w którym mieszka największa liczba katolickich migrantów, należy do diecezji Chur. Duszpasterstwo migrantów działa w ramach zuryskiej kurii regionalnej. Stanowi ono odrębny wydział, na czele którego stoi delegat biskupi do spraw duszpasterstwa migrantów (niem. *Bischöflicher Beauftragter für Migrantenseelsorge*). Tak zwane misje obcojęzyczne w kantonie Zurych odznaczają się również dużym zróżnicowaniem. Dotyczy to przede wszystkim organizacji struktur, historii, liczby wiernych i sposobu prowadzenia duszpasterstwa. Można tu wyróżnić trzy główne rodzaje misji: kantonalne, regionalne i mniejszościowe.

W pracy ukazano modele organizacyjne duszpasterstwa migrantów, jakie są stosowane w Zurychu oraz propozycja praktycznych rozwiązań prawno-duszpasterskich na przyszłość. Daje ona również całościowy obraz duszpasterstwa migrantów prowadzonego w Zurychu, będąc także swoistym kompendium informacji o duszpasterstwie obcojęzycznych w *Confederatio Helvetica*. Wspomniana tematyka stanowi pewne *novum* w Kościele zuryskim i uzupełnia luki informacyjne w zakresie duszpasterstwa obcojęzycznych katolickich migrantów. Dysertacja składa się z sześciu rozdziałów oraz aneksu.

W rozdziale pierwszym ukazano podstawy duszpasterstwa obcojęzycznych migrantów z perspektywy biblijnej. Istotne jest tu wskazanie na starotestamentowy nakaz udzielenia

gościny oraz nowotestamentowe przykazanie miłości bliźniego. Wspólnota kościoła przyjmując migranta, realizuje ten Jezusowy nakaz miłości.

W rozdziale drugim analizie poddano dokumenty Kościoła katolickiego dotyczące problematyki migracyjnej. Są one ważne dla duszpasterstwa migrantów. Zaprezentowano również dyksterię do spraw integralnego rozwoju człowieka, która odpowiada za migrantów z poziomu Stolicy Apostolskiej.

W rozdziale trzecim przedstawiono rys historyczny powstania duszpasterstwa migrantów w kantonie Zurych do 2013 roku.

W rozdziale czwartym ukazano urząd *migratio*, który zajmuje się migrantami z poziomu Konferencji Biskupów Szwajcarii. Przedstawiono również najważniejsze dokumenty tego urzędu. Zaprezentowano także wybrane Słowa biskupów szwajcarskich dotyczące migracji, odczytywane w ramach tak zwanej „Niedzieli Narodów”.

W rozdziale piątym ukazano organizację duszpasterstwa migrantów w kantonie Zurych wraz z wyjaśnieniem wspomnianego już systemu dualnego.

W rozdziale szóstym zaproponowano uregulowania prawne i kierunki rozwoju duszpasterstwa migrantów dotyczące przyszłości. Omówiono projekty, które są prowadzone w Zurychu, np. w odniesieniu do sposobu prowadzenia katechezy międzykulturowej dla dzieci migrantów. Zaproponowano program praktyk prowadzonych w niemieckojęzycznej parafii szwajcarskiej dla księdza, mającego potencjalnie podjąć pracę na rzecz migrantów.

Aneks zawiera cztery wywiady z osobami odpowiedzialnymi za duszpasterstwo migrantów w Kościele w Szwajcarii. Dołączono również propozycję programu praktyki duszpasterskiej dla księdza duszpasterza migrantów.

Dysertacja stanowi swoistego rodzaju próbę znalezienia odpowiedzi na istniejące w duszpasterstwie migrantów w Zurychu problemy, aby w przyszłości możliwe było zagwarantowanie duszpasterstwu obcojęzycznych katolików stabilności. Zaproponowane rozwiązania prawne są pomocą w optymalizacji prowadzenia duszpasterstwa migrantów w kantonie Zurych i mogą być źródłem inspiracji dla pracy wśród migrantów w kościele w Polsce.

Słowa kluczowe: migranci, duszpasterstwo migrantów, Kościół katolicki w Zurychu, misja katolicka, system dualny.